

ENFANGA'T

Un tros de fang fresc, un regal per als sentits.

El fang és un material molt proper a la nostra cultura, forma part del nostre patrimoni cultural, i la nostra evolució ha estat molt vinculada al seu desenvolupament. Apropar aquest material a les escoles, d'una manera més directa, és una bona proposta ja que aquest material és el gran desconegut dins del món de la visual i plàstica, aconseguint d'aquesta manera una estima vers la ceràmica i la terrissa, i els formats escultòrics dels quals forma part.

TALLER FORMATIU

ENFANGA'T

OBJECTIUS

- *Capacitar als equips educatius en les arts plàstiques, concretament en fang*

DESTINATARIS

- *Mestres, educadors, dinamitzadors socials, monitors, etc.*

FORMAT

- *3 o 4 sessions de 4 hores, segons les necessitats del grup o centre.*
- *Màxim 12 alumnes, mínim 8 alumnes*

DATES

- *A concretar amb el centre o grup interessat. Preferiblement dissabtes al matí.*

EQUIPAMENT NECESSARI

- *Espai amb taules i cadires i a ser possible amb aigua i pica per la neteja.*
- *Ordinador i pantalla (opcional)*

MATERIAL APORTAT PER ENFANGA'T

- *Fang de diferents colors*
- *Eines variades per modelar*
- *Material variat, safates, estris de neteja, etc.*
- *Pinzells, esponges, etc.*
- *Apunts en PDF.*

ENFANGA'T

Un tros de fang fresc, un regal per als sentits.

El projecte de **Enfanga't** està pensant per donar suport al professorat i professionals vinculats a l'àmbit escolar per facilitar les eines suficients per dur a terme activitats que es puguin relacionar amb l'àrea de visual i plàstica. La principal idea és aconseguir que explorin les possibilitats d'aquest material i ho puguin transmetre de manera clara a les aules per desenvolupar l'expressió artística dels infants. Al mateix temps que afavorim l'intercanvi d'experiències educatives, per tal de fomentar la reflexió del professorat sobre la pràctica i treballs amb fang dins de l'aula.

A través del fang ens endinsem en les diferents manifestacions artesanals i artístiques de les distintes èpoques de la història, tant a nivell escultòric com arquitectònic, comprenent alguns conceptes estètics i artístics.

Les propostes mostrades en el curs són bàsiques pel desenvolupament d'una part del llenguatge artístic relacionat amb el volum entenent la tècnica, el procediment, i, desenvolupant així, l'expressió d'experiències, emocions, imaginació i creació artística.

Això ho aconseguim amb una acurada descripció de les tècniques bàsiques d'elaboració amb fang, a mes a mes del procés de la realització de motllos simples, adaptats sempre a les diferents edats escolars.

Sense deixar de banda aquesta expressió com a llenguatge de comunicació fomentant el plaer i la part lúdica del treball manual gaudint de l'art, educant la mirada i l'observació vers les obres tant antigues com contemporànies.

La meva experiència

...

Després de molts anys vinculada al món de la ceràmica i últimament, a nivell telemàtic com autora i tutora a PrisMa (Formació permanent de professorat i professionals del desenvolupament infantil), he observat el desconeixement i la necessitat de molts educadors d'aprendre sobre aquest material i les seves possibilitats. Veient els beneficis que comporta el rebre aquesta formació bàsica i poder experimentar directament amb el fang, he creat aquest curs per facilitar la possibilitat de tenir aquesta experiència de forma vivencial i directa.

INTRODUCCIÓ

Les competències de l'àmbit artístic dins de les escoles incorporen la creativitat com a eix fonamental, però també són importants els coneixements de les principals tècniques, procediments i recursos dels diferents llenguatges artístics, que porten implícits aquests processos expressius.

La nostra proposta a l'hora de realitzar aquest curs és posar en contacte els mestres amb aquest material tant noble, com és el fang, per treballar-lo amb més coneixement, donant les premisses adequades per valorar-lo, i oferint eines i recursos suficients per que formi part d'aquests aprenentatges artístics, creatius i expressius.

Creiem que hi ha dues raons fonamentals per treballar amb el fang dins de les nostres aules:

- la primera és perquè el fang és el material que ha acompanyat a moltes generacions en el nostre país en les seves diferents vessants. Quan observem l'evolució de l'home, veiem que està molt vinculada a aquest material que forma part de la nostra cultura i del nostre patrimoni cultural. El fang ens permet ensenyar als nens les tècniques primitives que van utilitzar els primers homes perquè entenguin la simplicitat i alhora la grandiositat del treball amb fang. D'aquesta manera també els aportem coneixements d'història, i aquest és un motiu interessant per considerar que el treball amb fang té un valor afegit en la seva formació.

- i la segona és perquè creiem que és un dels materials més nobles, primitius i purs. Als nens els encanta tocar el fang i experimentar les sensacions que provoca aquest material humit, modelable i suau. Fer veure als nens que, encara que hi ha centenars de materials per modelar, ho poden fer amb una cosa tan senzilla com la terra, és fomentar la seva unió amb la natura, cosa que hauria de ser primordial en aquest món d'avui en què la tecnologia ens està apartant del treball manual i del contacte directe amb el nostre entorn.

Apropar de nou el fang a les escoles és bàsic per recuperar aquest vincle amb la terra i redescobrir totes les seves possibilitats i els seus beneficis tant en l'àmbit artístic com en altres àmbits, com ara la salut.

Veurem les característiques del fang i descobrirem les possibilitats que ens dona per estimular i desenvolupar els sentits del tacte (diferents textures), l'olfacte (l'olor de la terra mullada), la vista (colors i formes) i l'oïda (el so del fang en cru i cuit); per treballar l'expressió i la comunicació artística tant a nivell personal com amb l'entorn; per endinsar-nos en el modelatge de manera lúdica; per sentir, gaudir,

analitzar i construir a partir de l'observació i la realització de peces elaborades; i per treballar els elements bàsics del llenguatge visual per tal de comprendre i apreciar les produccions artístiques elaborades amb fang. Per això és un curs especialment destinat a **mestres de primària, docents de l'ESO i altres professionals de l'àmbit educatiu.**

Les escoles no solen disposar dels recursos personals ni materials necessaris (diguem-ne espais adients i forn per coure les peces) per treballar el fang amb tot el ventall de possibilitats que ofereix. Tot i així, el fang es treballa de la

ENFANGA'T

mateixa manera que es pot treballar la plastilina o altres pastes, però amb l'avantatge que ens permet realitzar moltes més tècniques.

Però el fang no s'ha de treballar com la plastilina, modelant petits fragments de diferents colors per separat, sinó que és millor treballar-lo des d'un bloc, cosa que permet un gran ventall de possibilitats i propostes.

L'experimentació amb aquest material és bàsic pel desenvolupament dels sentits i endinsar-se en el modelatge de manera lúdica. Aquest procés es fa a través de diferents recursos des del pla, treballant infinitat de tècniques, fins arribar al bloc, treballant la descomposició, acoblament, partició, etc. A més, en modelar i construir volums amb ell, com crear objectes quotidians o creatius, figures animals i humanes, real o imaginaries, s'estimula la percepció tridimensional, les proporcions, etc.

OBJECTIUS

Els objectius generals que tindrem en compte són els següents:

- Suport a les activitats docents i a l'intercanvi d'experiències educatives.
- Coordinació i organització de l'execució de les activitats.
- Suport i assessorament en projectes de centre.
- Oferta i assessorament en recursos pedagògics.

Els objectius específics pel professorat dels centres educatius són els següents:

- Facilitar als educadors eines per dur a terme l'educació plàstica a través del fang.
- Promoure la confiança en un mateix i fer progressar el desenvolupament emocional i l'autoestima de cada infant a través del contacte amb el fang.
- Estimular els sentits del tacte, la vista, l'oïda i l'olfacte coneixent les diferents característiques del fang (color, textura, temperatura, humitat...).
- Proposar activitats per enfortir el desenvolupament muscular i treballar la motricitat fina dels alumnes per adquirir destresa manual.
- Aprendre diferents eines, tècniques i estratègies per treballar el llenguatge visual a través del fang.
- Utilitzar el modelatge per expressar les formes en pla i en volum i treballar la proporció.
- Educar la mirada, l'apreciació artística, el plaer i el gust d'observar, les possibles interpretacions de les obres, i la funció comunicativa de l'expressió artística.
- Recollida, intercanvi i difusió de pràctiques i experiències educatives.
- Suport i assessorament en projectes de centre.
- Donar suport a les activitats docents i a l'intercanvi d'experiències educatives

METODOLOGIA

Els objectius anteriors els durem a terme de la següent manera:

- Utilitzant diferents fangs de colors en forma líquida i plàstica com a tècnica d'expressió a través del color i la textura.
- Descobrint el fang i aprenent a treballar amb planxes, pessics, boles...
- Descobrint diferents tècniques de modelatge.
- Coneixent algunes de les eines per treballar el fang i aprenent per a què serveixen.
- El volum: modelant formes bàsiques.
- Descobrint algunes tècniques de decoració a sobre del fang.
- Saber com conservar i reciclar el fang.
- Recollida, intercanvi i difusió de pràctiques i experiències educatives.

CONTINGUTS I ACTIVITATS

Aquesta programació que mostrem a continuació és orientativa. El desenvolupament de les sessions anirà d'acord a les necessitats de cada grup de mestres, tenint en compte la edat dels alumnes i els seus interessos i motivacions.

Les activitats de cada sessió es distribuiran en tres apartats:

- On s'introduiran i s'explicaran una o varies propostes, amb imatges i exemples.
- On es demana als participants que escullin i realitzin com a mínim una de les tasques que s'han proposat i que comparteixin la seva experiència i quines dificultats troben per traslladar-ho a l'aula.
- On es demana als participants del curs facin propostes i adaptacions dels treballs vistos en la sessió per traslladar-ho a l'aula.

Sessió 1. Introducció al treball amb fang:

- Per què treballar amb fang?
- Tipus de pastes o fangs de baixa temperatura, pastes que no necessiten cocció.
- Descripció de les diferents maneres de treballar el fang.

- Pintar amb barbotina.
- Proposta amb material de reciclatge i fang.
- Textures: diferents tipus de textures que es poden aplicar al fang.
- A partir de boles, elaboració d'animals i d'altres formes.
- Modelatge a partir d'un bloc de fang: animals, figures geomètriques.
- Tècnica del pessic.

Sessió 2. Planxes, relleus i decoracions:

- Introducció al treball amb de planxes:
 - Elaboració correcta de planxes de fang.
 - Els relleus: tipus de relleus i gravats.
 - Tècnica *mishima*: tècnica oriental d'incrustacions.
- Introducció als engalbes: com es preparen i com s'apliquen.
 - Propostes de treball amb engalbes: decoracions, reserves de paper, esgrafiats, etc.
- Introducció al volum des de formes planes
 - Retrats amb volum
 - Construccions amb planxes.
 - Descomposició de formes geomètriques.

Sessió 3. Elaboracions de peces més elaborades i motllos bàsics:

- Peces més elaborades amb utilització de tècniques anterior.
- Introducció als motllos d'escaiola, eina bàsica per a escultors:
 - Què són, com es preparen.
 - Propostes: motllos bàsics, empremtes en escaiola, motllo de les mans, experiències artístiques.

Sempre que sigui possible ampliarem aquesta informació amb imatges, llibres vídeos i experiències de diferents escoles.

MATERIAL

A més dels estris típics de un taller de plàstica necessitarem **fang**. Descriurem diferents tipus de fang, però utilitzarem els més característics, i sempre de baixa temperatura:

- Fang vermell, blanc, negre, en paquet i en pols

Per preparar **engalbes**, que són terres amb colorants per pintar a sobre del fang necessitarem:

- Engalba de baixa temperatura.
- Colorants

D'aquest material ens farem càrrec personalment i tindrem en compte la relació d'aquest material segons la demanda del centre escolar. Les despeses estaran ajustades al màxim segons aquestes dades.

FORMAT

Aquest curs es realitzarà en tres i/o quatre sessions, de quatre hores cadascuna, segons les necessitats del centre o grup d'alumnes, sempre que sigui possible els dissabtes de 10 a 14h.

El grups haurà de ser d'un mínim de 8 alumnes i un màxim de 12 alumnes.

Es realitzarà en el mateix centre que ho demani i és necessari que disposi d'un espai ampli i ventilat, amb taules i cadires i, a ser possible amb aigua i pica de neteja.

DADES PERSONALS

Marina Borda

C/Pompeu Fabra, 6 D

Celrà – Girona – 17460

Tel. de contacte: 636 82 48 33

Correu: marinaborda@gmail.com